

UTREDNINGSFÖRSLAG

Miljöavgiftsutredningens betänkande; Ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Energi och trafik.

Miljöavgiftsutredningens uppdrag har varit att analysera förutsättningarna för att utnyttja ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken och lämna förslag till utformningen av sådana styrmedel. I april 1989 lämnade kommittén ett delbetänkande (SOU 1989:21) med förslag till miljöavgifter på utsläpp av svavel från förbränning av olja och på utsläpp av klororganisk substans till vatten.

I nu föreliggande delbetänkande redovisas kommitténs överväganden och förslag avseende miljöavgifter och andra ekonomiska styrmedel inom energi- och trafikområdena. I betänkandet redovisas även kommitténs utredning av förutsättningarna för att införa en skatt på det uran som används i kärnkraftverk.

Kommitténs förslag innebär att Sverige som första land i världen inför en koldioxidavgift. Genom denna får energibeskattningen en mer miljöorienterad profil. De nuvarande punktskatterna på bränsle reduceras. Energin belägg med mervärdesskatt.

Förslagen omfattar främst utsläppen av svavel, kväveoxider och koldioxid.

Även utsläppen av vissa andra föroreningar från trafiken behandlas.

Kommitténs förslag på *energiområdet* kan sammanfattas på följande sätt;

- Utsläpp av svavel vid förbränning av kol och torv beläggs med en avgift som uppgår till 30 kr per kg utsläppt svavel.
- En avgift införs på utsläpp av kväveoxider från stora förbränningsanläggningar. Avgiften är 40 kr per kg utsläpp, räknat som kvävedioxid. För att avgiften inte skall missgynna förbränning i stora pannor betalas en kompensation till de avgiftsskyldiga.
- Utsläpp av koldioxid beläggs med en avgift som uppgår till 25 öre per kg koldioxid. Avgiften tas ut på olja, kol, naturgas och gasol. Dessa bränslen är för närvarande belagda med energiskatter. Dessa skatter reduceras med 50 procent. Koldioxidavgiften och de reducerade punktskatterna innebär sammantaget en energibeskattning som är mer miljöanpassad än vad som är fallet i dag.
- De regler som gäller för energibeskattningen skall övergångsvis också tillämpas för koldioxidavgiften. Det innebär bl a att de nedsättnings- och avdragsregler

som tillämpas för den energiintensiva industrin och för elproduktionen också skall tillämpas för koldioxidavgiften.

- Elproduktion med miljöfördelar främjas genom ett system som innebär dels att elproduktionen i anläggningar där kraft- och värmeproduktion kombineras får skattebefrielse eller kompensation med 4 öre per producerad kilowattimme el, dels att den som producerar el med bränslen som inte ger ett nettotillskott av koldioxid till atmosfären får ett bidrag som uppgår till 10 öre per producerad kilowattimme el. Det sammanlagda stödet till el som framställs i kraftvärmeverk med sådana bränslen blir således 14 öre per producerad kilowattimme och dels att ett särskilt bidrag som uppgår till 14 öre per producerad kilowattimme el utbetalas till annan elproduktion med miljöfördelar, exempelvis vindkraft och solceller. El som produceras i vattenkraftverk eller kärnkraftverk berörs inte av förslaget.

I det följande sammanfattas kommitténs förslag på *trafikområdet*.

- Nya fordon placeras i en av tre miljöklasser. Miljöklassen bestäms av bl a fordonets utsläpp av kväveoxider, kolväten och koloxid. Miljöklass 1 innebär långtgående avgaskrav, bl a anpassade till tätortsförhållanden. Miljöklass 2 motsvarar de krav som för närvarande gäller i Kalifornien. Miljöklass 3 motsvarar de lagstadgade minimikraven. Ett miljöbidrag betalas för fordon i klass 1 för att gynna fordon som har

särskilt låg miljöpåverkan. En miljöavgift tas ut för de nya fordon som tillhör miljöklass 3. Avgiften tas ut i samma ordning som försäljningskatten på motorfordon. För miljöklass 2 utgår varken avgift eller bidrag. Miljöavgiften används för att finansiera miljöbidragen för fordon i klass 1. Systemet införs fr o m 1992 års modeller. För tunga lastbilar och bussar föreslås vissa övergångsregler för 1992 och 1993 års modeller.

- Bidraget till eftermontering av bl a katalysatorer höjs till 4 000 kr per bil för personbilar av 1985 års modell och senare. Det höjda bidraget betals ut under åren 1991 och 1992. Även skrotningspremien höjs under en tidsbegränsad period för bilar av 1976 eller tidigare års modeller.
- En koldioxidavgift som motsvarar 25 öre per kg koldioxid läggs på bensinen. Samtidigt sänks punktskatten på bensin. Mervärdeskatt tas ut på drivmedel. Sammantaget innebär kommitténs förslag en höjning av bensinpriset med 1:50 kr per liter blyfri bensin.
- Miljöskatten på inrikes flygtrafik höjs. Höjningen motsvarar en avgift på 25 öre per kg utsläppt koldioxid. Även motorbrännolja som används i spårbunden trafik föreslås bli belagd med samma koldioxidavgift.
- Beskattningen av motorbrännolja differentieras mellan tre bränslekvaliteter — standardbränsle, normal lätt diesel och tätortsdiesel. För de två från miljösynpunkt bästa kvaliteterna sänks skattesatsen.
- Värdet av bilförmån för de tre senaste årsmodellerna höjs till 35 procent av nybilspriset. Motsvarande höjning genomförs för äldre bilar.

- Kilometerskatten för dieseldrivna fordon höjs, så att dess miljödel ökar från motsvarande 15 kr per kg kväveoxider till 25 kr per kg. Det innebär en höjning av ca 10 %.
- Hushåll i norra glesbygden befrias från fordonskatt.

Förslagen beräknas leda till en kraftigt ökad efterfrågan på kollektivtrafik, samtidigt som privatbilismens tillväxt minskar. Kommittén konstaterar att miljövinsten av förslagen blir betydligt större om de kompletteras med ökade investeringar i kollektivtrafik med låg miljöpåverkan.

Kommittén bedömer att förslagen innebär kostnadsökningar för industrin på drygt 1 miljard kr jämfört med dagsläget.

Hushållens kostnader för bostadsuppvärmning och annan energiförbrukning beräknas öka med 75–150 kr per månad i förhållande till dagsläget. Höjningens storlek beror på bl a boendeformen. Bilkostnaden för ett genomsnittligt hushåll med ca 100–140 kr per månad.

Den planerade skattereformen får betydelse för energi- och trafikområdena. Kommittén har beaktat de ändringar som har föreslagits av kommittén för indirekta skatter (KIS) och inkomstskatteutredningen (RINK). I betänkandet redovisas bl a vissa konsekvenser av att mervärdeskatt införs inom energi- och trafikområdena.

Den omläggning av energibeskattningen som kommittén förespråkar bör också ses i samband med den planera-

	Nuvarande beskattning	Enligt förslaget
<i>Bränslen exkl bensin</i>		
energiskatt + CO -avgift	9.5	12.0
moms	-	3.5
<i>El</i>		
energiskatt + CO -avgift	9.2	6.9
moms	-	3.6
<i>Bensin</i>		
bensinskatt + CO -avgift	14.8	16.8
moms	-	6.9
<i>Övriga förslag, energi</i>		
Bidrag till viss elprod	-	-0.5
<i>Övriga förslag, trafik</i>		
Fordonsskatt	2.5	2.5
Ökad förmånsbeskattning	-	1.3
Kilometerskatt	3.2	3.5
Miljöklasser	-	0.0
Bidrag eftermont av kat	0	-0.5
Flygets miljöskatt	0.1	0.4
SUMMA	39.3	56.4

de skattereformen. Koldioxidavgiften kan betraktas som en relativt stabil energiskatt, till skillnad från sådana ekonomiska styrmedel som t ex avgifter på svavel och klor, för vilka avgiftsunderlaget kan antas krympa snabbt genom att utsläppen kan dras ned avsevärt.

Det statsintäkter som kommitténs förslag innebär skapar ökade möjligheter till finansiering av de planerade sänkningarna av inkomstskatterna.

Följande tabell illustrerar de statsfinansiella effekterna av kommitténs förslag.

Statsfinansiella inkomster och utgifter (miljarder kr per år)

UTREDNINGSDIREKTIV

Tilläggsdirektiv till stiftelse- och föreningsskattekommittén

Stiftelse- och föreningsskattekommittén (Fi 1988:03) ser över inkomst- och förmögenhetsbeskattningen av stiftelser och ideella föreningar. Kommittén har enligt sina direktiv också möjlighet att ompröva skattereglerna för bidrag från kvalificerat allmännyttiga stiftelser och ideella föreningar. Chefen för finansdepartementet förslår att stiftelse- och föreningsskattekommittén meddelas tilläggsdirektiv med uppdrag att utreda beskattningen av stipendier och liknande bidrag hos mottagaren även i fall där utgivaren inte är en kvalificerat allmännyttig organisation. Vidare bör frågan om socialavgifter på stipendier och bidrag som har karaktär av löneförmån utredas.

Huvudregeln om beskattning av stipendier finns i första stycket elfte ledet av 19 § kommunalskattelagen

(1928:370), KL. Enligt bestämmelsen är stipendier skattefria om de avser mottagarens utbildning och inte utgör ersättning för arbete som har utförts eller skall utföras för utgivarens räkning. Bestämmelsen, som har fått denna lydelse fr o m 1988 års taxering, innebär en permanentning av en tidsbegränsad lagstiftning som avsåg 1983–1987 års taxeringar.

1983 års ändring innebär en utvidgning av skattefriheten och tog sikte på stipendier som utgår för deltagande i fackliga kurser. Syftet med att göra dessa stipendier skattefria, var att det skulle bli möjligt för anställda, som inte hade rätt till ledighet för studier med bibehållen lön att delta i fackliga kurser. Stipendierna avser alltså att täcka inkomstbortfall.

Stipendier från stiftelser och ideella föreningar som är begränsat skattskyldiga därför att de främjar i 7 § 6 mom SIL angivna ändamål, är vidare skattefria hos mottagaren enligt punkt 2 av anvisningarna till 31 § KL.

I fråga om bidrag som betalas ut till forskningsändamål, forskningsbidrag, torde nuvarande praxis innebära skattefrihet om bidraget avser att täcka direkta kostnader för apparatur, resor m m. Enligt en allmänt utbredd uppfattning beskattas inte forskningsbidrag. Detta gäller oavsett om det rör sig om obegränsat skattskyldiga givare.

Utredningen (1987:07) om reformerad inkomstbeskattning (RINK) har i sitt betänkande SOU 1989:33 (del III, 2 107 ff) anfört att den nuvarande skattefriheten för stipendier bör slopas av neutralitets- enkelhets- och basbreddningsskäl. RINK anser dock att ytterligare underlag behövs för ett slutligt ställningstagande samt att detta bör

tas fram inom ramen för stiftelse- och föreningssskattekommitténs arbete.

Det fortsatta utredningsarbetet bör inriktas på, förutom vad som följer av de ursprungliga direktiven, att utvärdera om det är möjligt och lämpligt att inkomstbeskatta alla typer av stipendier och liknande bidrag, vilket kan anses eftersträvansvärt från enhetlighets- och neutralitetsutgångspunkt.

I ett skattesystem där man eftersträvar neutralitet är det angeläget att alla ersättningar som i grund och botten har karaktär av lön också behandlas som sådan. En neutral behandling av löneinkomster är också eftersträvansvärd i socialavgiftshänseende. Kommittén bör därför också utvärdera hur och i vilken utsträckning stipendier bör avgiftbeläggas.

I sitt arbete bör kommittén nära följa arbetet med lagstiftningen beträffande skattereformen i övrigt.

Utredningsarbetet bör i denna del bedrivas så att en lagändring kan träda i kraft samtidigt som huvuddelarna av skattereformen den 1 januari 1991. Kommittén bör därför avse ett delbetänkande i denna fråga senast den 1 juni 1990.

RIKSSKATTEVERKETS FÖRFATTNINGSSAMLING

1987:17 Riksskatteverkets föreskrifter

om beräkning av avdrag för framtida utgifter för hantering av utbränt kärnbränsle, radioaktivt avfall o d att tillämpas vid 1990 års taxering

1989:18 Riksskatteverkets föreskrifter om beräkning av produktionskostnaden för djur på jordbruksfastighet, 1990 års taxering

1989:19 Riksskatteverkets föreskrifter om ändring i riksskatteverkets föreskrifter (RSFS 1987:23) om organisation och förfarande vid fastighetstaxering

1989:20 Riksskatteverkets föreskrifter om belopp för kalenderåret 1989 för ökade levnadskostnader för yrkesfiskare

RIKSSKATTEVERKETS MEDDELANDEN

Serie Dt

1989:16 Riksskatteverkets rekommendationer m m om grunderna för taxeringen och värdesättningen vid 1990 års allmänna fastighetstaxering

1989:17 Riksskatteverkets rekommendationer m m om avdrag för ökade levnadskostnader för yrkesfiskare under kalenderåret 1989

N U S Ö K E R V I

SKATTEKONSULT/ JURIST

T I L L B D O F E I N S T E I N

BDO Feinstein är en revisionsbyrå som utvecklats starkt under de senaste åren. Kontoret ligger i World Trade Centerhuset, i Stockholms city. Dessutom finns ett kontor i Sollentuna.

BDO Feinstein är medlem och delägare i BDO Revision – en rikstäckande kedja av samverkande revisionsbyråer runt om i Sverige – som i sin tur ingår i det internationella revisionsföretaget BDO.

BDO omfattar över 400 kontor i ett 80-tal länder.

BDO
FEINSTEIN

Klarabergsviadukten 70.
Box 70390, 10724 Stockholm.
Tel. 08-7005700.

630

Vi söker en eldsjäl som arbetat några år med skattefrågor, gärna inom skatteförvaltningen.

Vi har egentligen inga formella krav på vår nye skattekonsult eller skattejurist. Du får gärna vara jur. kand. eller kanske civilekonom, men akademiska meriter är inget absolut krav.

Det viktigaste för oss är att du har ett brinnande intresse för skattefrågor, och att du tycker om att ha många personkontakter.

Ring Peter Persson på telefon 08-7005700 om du vill veta mer om oss. Eller sänd oss din skriftliga ansökan.

Välkommen!